

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Social Forhold
Integration og Demokrati
J.nr. 2014-8394

18. december 2014

Fremsat den ... af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
(Manu Sareen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Målrettet rådgivning til voksne i risiko for radikaliserings eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1023 af 23. september 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 495 af 21. maj 2013 og § 1 i lov nr. 722 af 25. juni 2014, foretages følgende ændring:

1. Efter § 12 a indsættes i *kapitel 3*:

”Voksne i risiko for radikaliserings og ekstremisme

§ 12 b. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer over 18 år får mulighed for at få gratis, målrettet rådgivning i henhold til § 10, hvis de henvender sig, fordi de er blevet radikaliserede eller er i risiko for at blive det, eller at de ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Tilbuddet om rådgivning kan omfatte opsøgende arbejde.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan som led i tilrettelæggelse af den målrettede rådgivning efter stk. 1, etablere kontaktperson- eller mentorordninger.

Stk. 3. I forbindelse med den målrettede rådgivning efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen overveje, om den pågældende har behov for yderligere støtte efter denne eller anden lovgivning.

Stk. 4. Rådgivningen stk. 1 skal ske i samarbejde med borgeren.”

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2015

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
  - 1.1. Indledning
  - 1.2. Baggrund
2. Lovforslagets indhold
  - 2.1. Gældende ret
  - 2.2. Overvejelser
  - 2.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder
9. Sammenfattende vurdering af konsekvenser af lovforslaget

1. Indledning og baggrund

1.1. Indledning

Den [xx] har regeringen og satspuljepartierne Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti som led i satspuljeaftalen for 2015 indgået aftale om en styrket indsats til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at styrke den sociale forebyggelsesindsats over for både børn, unge og voksne, som er i risiko for radikaliserings. Radikaliserings skal forebygges for at undgå, at borgere bliver radikaliseret og rekrutteret til ekstremistiske miljøer og dermed risikerer at blive socialt marginaliserede, vende samfundet ryggen og i sidste ende eventuelt udgøre en sikkerhedsstrussel. Satspuljeinitiativet indeholder en række delinitiativer, der skal styrke den sociale forebyggelsesindsats over for både børn, unge og voksne, som er i risiko for radikaliserings, samt en række initiativer vedrørende exit-indsatser,

herunder indsatser over for personer, der har afsonet straf for ekstremistiske handlinger.

Lovforslaget udmønter det delinitiativ i aftalen, som styrker kommunernes handlemuligheder over for personer over 18 år i risiko for radikalisering, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer.

Formålet med lovforslaget er at styrke kommunalbestyrelsens forebyggende rådgivningsindsats i lov om social service til også specifikt at omfatte den målgruppe af personer over 18 år, der er i risiko for at blive radikaliseret, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer og grupperinger, i form af målrettet rådgivning og opsøgende og kontaktskabende arbejde samt som led i rådgivningsforpligtelsen at henvise til nødvendige støtteforanstaltninger med henblik på at sikre en fremadrettet indsats i forhold til den pågældende borger, der styrker dennes fremtidsmuligheder for at træffe og gennemføre beslutninger ud fra egne ønsker og livsforhold.

Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag om, at det præciseres i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde målrettet rådgivning til borgere over 18 år, der henvender sig på grund af risiko for radikalisering og ekstremisme. I tilknytning til denne præcisering gives kommunerne mulighed for at lave opsøgende arbejde og til at tilrettelægge rådgivningen som kontaktperson- eller mentorordninger. Lovforslaget indebærer endvidere, at der indføres en pligt for kommunalbestyrelsen til i tilknytning til denne rådgivningsforpligtelse at overveje, om den pågældende person har behov for anden støtte efter serviceloven eller anden lovgivning.

1.2. Lovforslagets baggrund

Regeringen har den 19. september 2014 fremlagt en handlingsplan til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme. Som opfølgning på handlingsplanen er der i aftalen om satspuljen for 2015 afsat 60,9 mio. kr. over fire år til en styrket indsats mod radikalisering og ekstremisme, herunder lovforslaget.

Satspuljeinitiativet har samlet set til formål gennem en række konkrete initiativer at styrke forebyggelsesindsatsen over for personer, som er i risiko for at blive radikaliserede og støtte personer, som er del af ekstremistiske miljøer, men som ønsker at forlade dem. Satspuljeinitiativet skal desuden adressere de nye udfordringer på området, hvor rekrutteringen i højere grad foregår på internettet og via sociale medier. Samtidigt rejser et stigende antal personer fra Danmark til væbnede konflikter i udlandet, hvor der er risiko for, at de vender tilbage mere radikaliserede og med de nødvendige færdigheder til at begå terrorhandlinger.

De konkrete initiativer, herunder lovforslaget, bygger på en evaluering af den eksisterende forebyggelsesindsats. Evalueringen peger bl.a. på, at der er behov for at sikre, at man lokalt i kommunerne er i stand til at sætte ind over for personer over 18 år. Størstedelen af forebyggelsesindsatsen i dag, er målrettet

børn og unge gennem SSP-indsatsen. Det betyder, at den sociale forebyggelsesindsats stopper ved det fyldte 18. år uanset behov.

Radikalisering er ikke et entydigt defineret begreb. Der er tale om en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske både over en relativ kort tidsperiode, men også over længere tid. Der er ingen simple årsagssammenhænge, men radikaliseringen kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål.

Radikaliseringen kan komme til udtryk ved radikale synspunkter, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold udlægges som truende, og hvor der udvises en udpræget intolerance og manglende respekt for andre menneskers synspunkter, frihed og rettigheder. Radikaliseringen kan også komme til udtryk ved en afvisning af grundlæggende demokratiske værdier og normer eller manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser samt accept eller anvendelse af ulovlige eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk/religiøst ideologisk mål.

Det skal i forlængelse heraf præciseres, at radikalisering ikke er en lineær proces, der automatisk fører til anvendelse af ulovlige midler. Mange af de personer, der bliver radikaliserede anvender ikke voldelige metoder, men begrænser eventuelt deres støtte til sympatitilkendegivelse for radikale synspunkter, økonomisk støtte og/eller tilknytning til et ekstremistisk miljø.

På trods af at radikaliseringen ikke nødvendigvis medfører kriminelle handlinger, kan radikaliseringen have store negative konsekvenser. Ofte isolerer radikaliserede personer sig i ekstremistiske netværk, de fjerner sig fra andre fællesskaber, hvilket på sigt kan føre til øget marginalisering og en indskrænkning af fremtidsmuligheder.

Udover at skade sig selv kan radikaliserede personer og ekstremistiske miljøer skabe splittelse og mistro på uddannelsesinstitutioner og skabe utryghed i boligområder, i lokalsamfund, på de sociale medier og hvor de ellers færdes.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen skal i dag efter servicelovens § 10 yde gratis anonym rådgivning til enhver med henblik på at forebygge sociale problemer og hjælpe borgerne over øjeblikkelige vanskeligheder. På længere sigt er formålet at sætte borgeren i stand til at løse opståede problemer ved egen hjælp. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med rådgivningen være opmærksom på behovet for anden hjælp efter serviceloven eller anden lovgivning.

Der er tale om en almen rådgivningsforpligtelse, og personer over 18 år, som er i risiko for radikalisering, samt personer over 18 år, som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer, er derfor efter gældende ret allerede omfattet af denne, men er derudover ikke specifikt nævnt som målgruppe i serviceloven, og er

derfor kun i det omfang, de pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for at få hjælp efter loven, omfattet af kommunernes pligt til at yde hjælp og støtte efter serviceloven.

Serviceloven indeholder en række handlemuligheder for kommunerne over for børn og unge under 18 år, som har behov for særlig støtte, hvilket efter en konkret vurdering bl.a. kan dreje sig om, at de er i risiko for at blive radikaliseret. Kommunerne kan iværksætte en række sociale foranstaltninger, herunder f.eks. tilknytning af en fast kontaktperson til den unge eller hele familien, anbringelse af den unge uden for hjemmet eller rådgivning og mentorstøtte efter en forudgående børnefaglig undersøgelse.

Hvis kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om en fast kontaktperson til børn og unge under 18 år efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 6, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om, at den faste kontaktperson kan opretholdes efter det fyldte 18. år og frem til det fyldte 23. år.

I de sager, hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om faste kontaktpersoner til unge under 18 år, der er i risiko for radikaliserings, eller som har brug for støtte til at forlade ekstremistiske miljøer, kan kommunalbestyrelsen dermed træffe afgørelse om, at den faste kontaktperson bibeholdes frem til det fyldte 23. år.

Kommunalbestyrelsen har ikke efter serviceloven de samme muligheder i forhold til personer over 18, som er i risiko for radikaliserings, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer.

Målgrupperne for støttemulighederne til personer over 18 år efter serviceloven er typisk personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. De sociale problemer, som lovforslagets målgruppe typisk har, med f.eks. manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, lav uddannelsesgrad, mistroivsel, psykiske vanskeligheder, følelsen af eksklusion fra samfundet samt tilknytning til kriminelle miljøer vurderes ikke at have en karakter, så de falder ind under målgruppen for servicelovens voksenbestemmelser, og kommunerne kan derfor ikke med hjemmel i serviceloven træffe afgørelse om konkrete indsatser, som forebygger radikaliserings, eller som støtter den enkelte borger i at forlade ekstremistiske miljøer.

Der kan være tilfælde, hvormed mennesker med svære sindslidelser i kraft af deres psykiske problemstilling udvikler en virkelighedsforståelse, som medfører radikaliserede og ekstremistiske synspunkter. I sådanne situationer er det de psykiske problemstillinger, der udløser en afgørelse om en eventuel social indsats efter servicelovens regler, og ikke de radikaliserede og ekstremistiske synspunkter.

2.2. Overvejelser

Regeringen og satspuljepartierne ønsker at forebygge, at borgere bliver radikaliserede samt at understøtte, at borgere der ønsker at forlade ekstremistiske miljøer, får mulighed herfor.

I Danmark bliver radikalisering betragtet som en risikoadfærd på lige fod med enhver anden form for risikoadfærd, der på sigt kan føre til f.eks. kriminalitet eller social eksklusion. Den forebyggende indsats er derfor i høj grad integreret med den generelle sociale og kriminalitetspræventive indsats i de enkelte kommuner og lokalområder, da det er herigennem, at der kan iværksættes tidlige og forebyggende indsatser målrettet udsatte børn og unge i mistrivsel såvel som mere indgribende sociale indsatser.

Forebyggelse af radikalisering og ekstremisme blandt børn og unge varetages af det kriminalpræventive samarbejde mellem skole, sociale myndigheder og politi – det såkaldte SSP-samarbejde. I alle kommuner er udvalgte medarbejdere fra politi og kommune opkvalificeret inden for ekstremisme og radikalisering. Landet over er der oprettet regionale netværk af disse SSP-ressourcepersoner, nogle steder benævnt info-huse, hvor lokale myndighedspersoner kan få rådgivning om forebyggelse af radikalisering og ekstremisme.

Kommunalbestyrelsen har som nævnt i afsnit 2.1. en række muligheder i serviceloven for at træffe afgørelse om konkrete foranstaltninger for børn og unge under 18 år, som forebygger radikalisering og ekstremisme, samt støtter barnet og den unge i at forlade ekstremistiske miljøer. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse træffe afgørelse om faste kontaktpersoner eller anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte. Støtten kan både gives til den enkelte og til familien.

For gruppen af personer over 18 år, har kommunerne dog ikke de samme muligheder som over for børn og unge med henblik på at forebygge radikalisme og ekstremisme. I nogle af disse sager, er det afgørende, at myndighederne reagerer, så snart de får oplysning om, at en borger er i risiko for at blive radikaliseret, idet der ellers er risiko for, at en sag kan få meget alvorlige konsekvenser for den pågældende og for samfundet som sådan.

En evaluering af den eksisterende indsats for at forebygge radikalisering og ekstremisme peger bl.a. på, at der er behov for at sikre, at man lokalt er i stand til at sætte ind over for personer over 18 år. Kommunerne har mulighed for at yde rådgivning til målgruppen som en del af kommunernes almindelige rådgivningsforpligtelse, men lovgivningen muliggør ikke, at kommunerne kan tilrettelægge rådgivningen i form af mentor- eller kontaktpersonordninger.

Det betyder, at det kun er ved egen henvendelse, at personer i risiko for at blive radikaliserede, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer, kan modtage rådgivning fra kommunen. Der kan være situationer, hvor borgeren er motiveret og ønsker rådgivning, og derfor henvender sig til kommunen. Men der kan også være situationer, for eksempel i en radikaliseringsproces, hvor den enkelte ikke ønsker at rette henvendelse til kommunen, eller at være i kontakt

med offentlige myndigheder. Samtidigt kan personer, som har tilknytning til ekstremistiske grupperinger, og som ønsker at forlade miljøet, have svært ved at tage de nødvendige skridt og af egen drift kontakte kommunen, da konsekvensen af at forlade miljøet ofte vil betyde, at den pågældende mister en stor del af sit netværk, med det tab af fællesskab, det indebærer.

Det er vurderingen, at kommunalbestyrelsen derfor bør have bedre handlemuligheder, så det bliver muligt for kommunalbestyrelsen i tilknytning til rådgivningsforpligtelsen at iværksætte konkrete tiltag over for personer over 18 år, som er i risiko for radikaliserings eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer, herunder være mere aktive gennem opsøgende arbejde over for borgere, som ikke ønsker kontakt med offentlige myndigheder.

Det vurderes desuden, at den forebyggende indsats over for børn og unge under 18 år, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om med hjemmel i serviceloven, bør kunne fortsætte efter det fyldte 18. år, såfremt kommunalbestyrelsen vurderer, at der er behov for det.

I den forbindelse er der behov for, at kommunalbestyrelsen kan tilrettelægge indsatsen på en fleksibel og hensigtsmæssig måde, så den tilpasses behovet i den enkelte kommune. Da målgruppen for lovforslaget er forholdsvis lille, bør en eventuel aktiv opsøgende indsats ske på baggrund af relevant information, som kan målrette indsatsen. Kommunalbestyrelsen kan med fordel inddrage de borgerrettede indsatser i kommunen med henblik på at identificere borgere i risiko for radikaliserings samt borgere med tilknytning til ekstremistiske miljøer, som eventuelt vil kunne motiveres til at forlade miljøerne. Relevante borgerrettede indsatser kan være den kommunale beskæftigelsesindsats, kultur- og fritidstilbud, boligsociale medarbejdere og sociale indsatser i øvrigt.

2.3. Den foreslåede ordning

Lovforslaget indeholder på den baggrund en præcisering af serviceloven, så det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde gratis, målrettet rådgivning til personer over 18 år, som er radikaliserede eller i risiko for at blive det, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med rådgivningen være opmærksom på, om borgeren har brug for anden hjælp efter serviceloven eller anden lovgivning. Rådgivningen skal gives som et åbent og anonymt tilbud. Der er således ikke tale om en ny forpligtelse, men om en præcisering af, at rådgivningsforpligtelsen efter servicelovens § 10 også gælder i sager om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme.

I lovforslaget forstås ekstremistiske miljøer, som alle former for politisk og/eller religiøs ekstremisme, f.eks. højreekstremisme, venstreekstremisme og ekstremistiske islamistiske miljøer.

Det præciseres i lovforslaget, at kommunalbestyrelsen har mulighed for at lave opsøgende arbejde, såfremt kommunen anser det for nødvendigt således, at kommunen af egen drift kan tage kontakt til borgere i risiko for radikaliserings

samt borgere med tilknytning til ekstremistiske miljøer med henblik på at vurdere, om der er behov for støtte efter serviceloven eller anden lovgivning.

Det opsøgende arbejde kan bl.a. ske på baggrund af oplysninger fra enhedsforvaltningen om borgere, som er i risiko for radikalisering. Eventuel udveksling af oplysninger og behandling af de pågældende oplysninger vil skulle ske efter persondatalovens §§ 5-8.

Det foreslås, at i de sager, hvor en borger af egen drift henvender sig til kommunen, eller hvor kommunen på anden vis er kommet i kontakt med en borger, som er i risiko for radikalisering, eller som er i kontakt med ekstremistiske miljøer og ønsker at forlade disse, skal kommunalbestyrelsen ud fra en konkret individuel vurdering yde en målrettet rådgivning, der forebygger radikalisering eller, som støtter borgeren i at forlade ekstremistiske miljøer. Rådgivningen kan tilrettelægges som f.eks. kontaktpersoner og mentorordninger.

Såfremt kommunalbestyrelsen vælger at lave opsøgende arbejde, bør kommunen søge at afklare, om borgeren falder inden for målgruppen og dernæst afklare om borgeren er motiveret til at modtage rådgivning om støtte.

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at de indsatser, som foreslås med lovforslaget, er koordineret med eventuelle relevante indsatser, som kommunalbestyrelsen i øvrigt tilbyder målgruppen, herunder indsatser som støtter borgeren med bolig, uddannelse og beskæftigelse.

Det er afgørende, at borgeren er motiveret til at indgå i en forebyggende indsats eller modtage støtte til at forlade ekstremistiske miljøer. Det foreslås, at indsatsen altid skal ske i samarbejde med borgeren. Lovforslaget giver ikke kommunalbestyrelsen hjemmel til at handle uden borgerens samtykke. Hvis borgeren ikke er motiveret, kan kommunen vælge at iværksætte motivationsfremmende tiltag, som periodiske samtaler og opfølgning med borgeren.

For så vidt angår personer, der er omfattet af Kriminalforsorgens forebyggelsesindsats eller exitforløb, skal rådgivningsindsatsen, som præciseres i lovforslaget, i relevant omfang koordineres, så der er kontinuitet og sammenhæng med de øvrige resocialiserende indsatser i kommunen, herunder indsatsen for at løsladte får bolig, uddannelse og job.

De indsatser, der følger af lovforslaget, skal desuden i relevant omfang koordineres med PET's exit-samtaler målrettet personer, som er involveret i voldelige ekstremistiske miljøer, men som endnu ikke er dømt for ekstremistiske forbrydelser.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner
Lovforslaget medfører økonomiske konsekvenser for kommunerne, som skønnes at være på 3,0 mio. kr. årligt. I satspuljen for 2015 er der afsat en

permanent bevilling på 3,0 mio. kr. årligt til initiativet. De økonomiske konsekvenser af lovforslaget er endnu ikke forhandlet med kommunerne.

Lovforslaget forventes at have mindre administrative konsekvenser for kommunerne, da der forudsættes at ske en overførsel af relevante oplysninger fra børn- og ungeforvaltningen til socialforvaltningen med henblik på at relevante foranstaltninger kan videreføres efter det fyldte 18. år. Samtidig forudsætter lovforslaget, at de borgerrettede indsatser i kommuneren er opmærksomme på bekymringstegn hos de borgere, de er i kontakt med, og på den baggrund retter henvendelse til den relevante forvaltning i kommunen.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget medfører ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige konsekvenser.

8. Hørte myndigheder

Et udkast til lovforslag har fra den xx december 2014 til den xx januar 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

9. Sammenfattende vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		Lovforslaget forventes at have økonomiske konsekvenser for kommunerne på i alt 3,0 mio. kr. årligt.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget må forventes at have mindre administrative konsekvenser for kommunerne.
Økonomiske administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for	Ingen	Ingen

erhvervslivet		
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter *stk. 1, 1. pkt.* i den foreslåede nye bestemmelse i § 12 b om voksne i risiko for radikaliserings og ekstremisme skal kommunalbestyrelsen tilbyde målrettet rådgivning, jf. lovens § 10, til personer over 18 år, der er i risiko for radikaliserings eller ønsker at forlade ekstremistiske miljøer. Tilbuddet om målrettet rådgivning kan også omfatte opsøgende arbejde.

Hermed præciseres det, at den rådgivningsforpligtelse, der gælder efter lovens § 10, også omfatter personer over 18 år, der er i risiko for radikaliserings eller ønsker at forlade ekstremistiske miljøer. Rådgivningen skal kunne gives som et åbent og anonymt tilbud med det formål at forebygge sociale problemer og at hjælpe borgeren over øjeblikkelig vanskeligheder. På længere sigt er formålet at sætte borgeren i stand til løse opståede problemer ved egen hjælp. I forbindelse med rådgivningen skal kommunalbestyrelsen være opmærksom på, om den enkelte har behov for anden hjælp efter serviceloven eller hjælp efter anden lovgivning.

Det foreslås, at bestemmelsen omfatter borgere over 18 år, der henvender sig til kommunen, som er i risiko for at blive radikaliseret, eller som ønsker hjælp til at forlade ekstremistiske miljøer.

I lovforslaget forstås ekstremistiske miljøer, som alle former for politisk og/eller religiøs ekstremisme, f.eks. højreekstremisme, venstreekstremisme og ekstremistiske islamistiske miljøer.

Rådgivningen til personer over 18, som er i risiko for radikaliserings, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer, har som udgangspunkt to formål. For det første en ren faktuel rådgivning om borgerens muligheder efter serviceloven eller anden lovgivning. Rådgivningen kan også informere om muligheder for yderligere rådgivning og støtte hos frivillige organisationer eller privatpersoner. For det andet kan rådgivningen have et motiverende sigte med henblik på at få borgeren til gennem kommunernes målrettede rådgivningsforpligtelse at modtage støtte til at forebygge en

radikaliseringsproces eller modtage støtte til at forlade ekstremistiske miljøer. Ved henvendelsen til kommunen, må der fra borgerens side være overvejelser om mulighederne for forandring af situationen, og rådgivningen vil derfor bestå i en motivering af det valg, den pågældende har truffet, samt ved at anvise løsnings- og handlemuligheder for den enkelte.

Med forslaget præciseres det, at kommunalbestyrelsen med hjemmel i serviceloven efter § 12 b, stk. 1, 2. pkt. har mulighed for at lave opsøgende arbejde. Hermed får kommunerne bedre muligheder for at tilrettelægge rådgivningen hensigtsmæssigt. Rådgivning ved opsøgende arbejde har som udgangspunkt det samme indhold, som den almene rådgivningsforpligtelse for kommunerne, med faktisk information og motiverende samtaler. Det må dog antages, at en borger ved det opsøgende arbejde endnu ikke har truffet et aktivt valg om at afsøge, de muligheder, som foreligger, for enten at undgå yderligere radikalisering eller for at forlade ekstremistiske miljøer. Med det opsøgende arbejde vil der være en større vægtning af den motiverende samtale og muligheden for afvisning er væsentlig højere.

For at få kontakt til personer i risiko for radikalisering, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer, kan kommunalbestyrelsen med fordel sikre et samarbejde mellem de borgerrettede indsatser i kommunen og den ansvarlige myndighedsfunktion i kommunen. Relevante borgerrettede indsatser kan være beskæftigelsesindsatsen i jobcentret, kultur- og fritidstilbud, boligsociale indsatser samt øvrige sociale indsatser. Det opsøgende arbejde kan dermed bl.a. ske på baggrund af oplysninger fra enhedsforvaltningen om borgere, som er i risiko for radikalisering. Eventuel udveksling af oplysninger og behandling af de pågældende oplysninger vil skulle ske efter persondatalovens §§ 5-8.

I situationer hvor andre myndigheder oplever bekymringstegn vedrørende en borger i kommunen, og den pågældende borger falder inden for lovforslagets personkreds, kan udveksling af relevante oplysninger mellem myndighederne ligeledes ske inden for rammerne af persondataloven.

Kommunalbestyrelsen bør sikre procedurer for henvendelser fra medarbejdere i almenyttige boligforeninger, frivillige organisationer samt borgere i kommunen i øvrigt, som oplever bekymringstegn og på den baggrund retter henvendelse til kommunen.

Kommunalbestyrelsen bør ligeledes sikre procedurer for relevante henvendelser fra borgere i kommunen.

Efter *stk. 2* i den foreslåede nye bestemmelse i § 12 b kan kommunalbestyrelsen såfremt der skønnes behov for det, som led i tilrettelæggelsen af den målrettede rådgivning efter *stk. 1*, etablere kontaktperson- eller mentorordninger. Kommunalbestyrelsen kan dermed beslutte at tilrettelægge sin målrettede rådgivning som kontaktperson- eller mentorordninger. Kontaktpersoner eller mentorer behøver ikke være ansat af kommunen, men kan være personer med særskilte personlige og faglige kompetencer, som kommunalbestyrelsen indgår individuelle aftaler med. Flere

kommuner kan samarbejde om etablering af tilbud, og kommunalbestyrelsen kan også benytte private tilbud.

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at de indsatser, som følger af lovforslaget, er koordineret med eventuelle relevante indsatser, som kommunalbestyrelsen i øvrigt tilbyder målgruppen, herunder indsatser som støtter borgeren med bolig, uddannelse og beskæftigelse.

I sager, hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om støtte til forebyggelse af radikaliserings før det fyldte 18. år, og hvor støtten ikke er omfattet af bestemmelserne om efterværn i servicelovens kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge, skal kommunalbestyrelsen i god tid vurdere behovet for støtte med henblik på at sikre overgangen til en eventuel videreførelse af støtte efter det fyldte 18. år.

Ved tilrettelæggelse af støtten bør kommunalbestyrelsen vurdere, om borgerens netværk kan understøtte indsatsen. Frivillige og private organisationer kan supplere den kommunale støtte, såfremt kommunalbestyrelsen vurderer, at det er relevant.

Efter *stk. 3*, skal kommunalbestyrelsen sikre, at de indsatser, som følger af lovforslaget, er koordineret med eventuelle relevante indsatser, som kommunalbestyrelsen i øvrigt tilbyder målgruppen, herunder indsatser som støtter borgeren med bolig, uddannelse og beskæftigelse.

I rådgivningen til personer over 18, som er i risiko for radikaliserings, eller som ønsker at forlade ekstremistiske miljøer, kan der være behov for en helhedsorienteret tilgang, hvor borgerens valg af uddannelse og beskæftigelse er en central del af indsatsen. Samtidig kan der være behov for, at borgeren får en anden bolig, med henblik på at understøtte et skift i miljø og omgangskreds.

I *stk. 4* foreslås en præcisering af, at den målrettede rådgivning skal ske i samarbejde med borgeren. Det er afgørende, at borgeren er motiveret for indgå i en forebyggende indsats eller modtage støtte til at forlade ekstremistiske miljøer. Indsatsen skal således altid foregå i samarbejde med borgeren. Lovforslaget giver ikke kommunalbestyrelsen hjemmel til at handle uden borgerens samtykke.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2015.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1023 af 23. september 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 495 af 21. maj 2013, og § 1 i lov nr. 722 af 25. juni 2014, foretages følgende ændring:

2. Efter § 12a indsættes i kapitel 3:

”Voksne i risiko for radikalisering og ekstremisme

§ 12 b. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer over 18 år, får mulighed for at få gratis målrettet rådgivning i henhold til § 10, hvis de henvender sig, fordi de er blevet radikaliserede eller er i risiko for at blive det, eller de ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Tilbuddet om rådgivning kan omfatte opsøgende arbejde.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan som led i tilrettelæggelse af den målrettede rådgivning efter stk. 1, etablere kontaktperson- eller mentorordninger.

Stk. 3. I forbindelse med den målrettede rådgivning efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen overveje om den pågældende har behov for yderligere støtte efter denne eller anden lovgivning.

Stk. 4. Tilbud efter stk. 1 stk. 2 skal ske i samarbejde med borgeren.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli
2015.